

LESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhani Kukka
Vastutav väljaandja
(aast. ut.) Hans Schöler
Põstmetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholm,
Kesklinn, Kockensgränd 1
Adress: Box 1620
103 26 Stockholm 16
Telefon: 71 84 48
Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aas
Adress: Eesti Päävali, Box 120,
631 02 Eskilstuna, Tel: 016/147772
Tellimispangri nr. 28550

Tellimishinnad:
Aasta kr 150—
Terve 6 kuud kr 75—
Kuu kr 13—
Kvartalusind 75 600 nmk
Arvutuluind 1 kroon nmk
Eskilstuna-Kurressa Tryckeri AB
Eskilstuna 1700

Eskilstuna-Kuriren

Reedel, 4. detsembril 1970
Upplaga C Nr. 281 (3565)

"Ametiühingute diplomaadid" uus võte vene välistegevuses

Juba mõnda aega on tüüpilised Läänes, et N. Liidu saskondade kaudu on rajatud uued diplomaatsed immuuniteedid varustatud ametiühingute esindajatele. Nii on see selgunud, et need uued diplomaatsed isikud, samuti nagu teaduslike teaduste, teaduste delegatsioonide liikmed, on saanud erilise välisloole Kõli asutuste poolt ning nende meesid ülesanne on rahulolu-
tuste, rahutuste ja korralduste organiseerimise toimetajate hulgas. Läänes.
Selle vene uue diplomaatsed aktiiv-
ruse üle on hiljuti pikemat aega
võrdlud ekvondri ajalehe "El Herald"
veerandil. Artikli autor loob, et need
vene ametiühingute diplomaadid
arendavad väga hõltsiditlikku oone-
tust. Lääne-Ameerika riikides.
Edasi selatakse sellel, et senised
N. Liidu diplomaatsed esindajad pole
buraadil teppelaktiivsed rahvusvahel-
se diplomaatsed reeglid ega arves-
tamad vastavate valituste soovide-
ga, vaid need on tulnud (ilgt kuit
elamustorivad isikud) maalt välja
sasta. Näitena esitatakse puusad diplo-
maatsi Aleksander Opanukovi, keda
spionaaži pärast 1964. a. Kolum-
bia ametivõimad saatsid oma riigist
välja. Kriml on nüüd sama mehe
saatnud Teuse, kus temal laib
laib saatkonna juures ametiühingute
esindaja oleandil. Nii Opanuk-
ovi kui ka tema kol Lennov ja me-
kenna "ametiühingute sektori"
ametnikud Viktor Mednikov ning
Voris Popov on kõik KGB elvite-
rid.
Selle uue venelaste poolt planeer-
itud riigipolitsemia kampaania levit-
temiseks on Lääne-Ameerika riigid
ise müüdi. Keegi ei nundunud neid
taastama diplomaatsed müüdi N.
Liiduna, kuid sellel on vene "ame-
tiühingute" esindajate võima-
use organiseerida (sagasti illojaal-
ses tapetust, riigivõimade kokkumisele
maal, kuhu nad on akrediteeritud.
Autor leiab, et diplomaatsed me-
este teostamisel on vastavad valit-
sused lähtunud kehtse lähtelise
hust seadustest.

Enam kui tagasihoidlikke kau-
damuudmeid N. Liiduna pole vii-
malt suurendada suutnud. Lääne-
lugevate poolt troonikõldele alati-
jutamaga, küll aga võimaldab me-
Jarg. lht. 2

Korporatsioon Vironia tähistas Stockholmis restoran "Anglais" piduravimides pidliku koosviibimise oma 70-aasta juubelit. Pildil juubeliteost osavõtjad. (EPL-foto Typo)

25. a. eesti kirjandust võõrsil Kirjanikeliit pühitseb tähtpäeva

Välismais. Kirjanike Liit 24. detsembril algupäeval 25. aastaseks. Tähtpäev, mille kirjanikud
istavad Stockholmis omavahelise kokkutuleku. Samal ajal on aga ka eesti kirjandust võõrsil 25.
aastaseks. Bernard Kangro, kes aktiivset on tegev olnud eesti loomingu iluimise korraldamiseks väljaspool
Eesti, viies aga Günterbergi kirjandusliku juubeliläinest sõnavõtte, millel ta käsitseb eesti kirjan-
dust 25. aastal võõrsil, andes ülevaate eesti kirjanduslikest saavutustest. Selle otstarbe vaimus ei võim-
duki ajapär taim. See on ju terve kirjanduskuu, küles Kangro, kelle sõnavõtte kokkuvõtte avaldame all-
pool.

— 25 aastat eesti kirjandust võõrsil — kes meist oleks võinud seda
aastal 1945 ennustada. Kui me lähe-
me mõttes tagasi sellele aega, siis
meenub ju kobe, et oime siis ära
põgenikest, kellel ei olnud veel
sellel aial, et sõda veel käis kait-
Euroopas ja et meie tulevik oli il-
ma igasuguste mõistustega tähtvate-
te piirjoontega. Meil oli ees palju
lahtisaid probleeme kui eesti al-
gupärase kirjanduse arvut väljaspool
Eesti. Ometi — peamiselt kirjan-
dus sai oma alguse juba siis ja tol
päeval.
Nüüd, mil need ajad on pärin-
kaugel, näib senine aeg ümra loo-
mulik: üs raivas, kultuurirahvas, ei
ole meilvaid ilma oma vala sõnata.
Ümra eesvõitluse võimale. Ees-
ti vee eesti rahvas, kes oma are-
nule viimase saja aasta jooksul teis-
te poolt valitud rahvast, isuse in-
veeraks riigiks just oma vaimu-
le, mitte suurele. teotades. Kuid
ni kaugele ei kaugunud viit, kui
keegi meid, et meil on kord, na-
ku müüd on, oma pidev ning mit-
mekuline. Kirjandus, oma jätiku
muutumis, mis teie su igale vor-
naaleilist elavale väikerahvale. See
nagu alguse sama usumatuana nagu
õhkord Vahandaja algul.
— Kuidas see kõik toime sai? Mis
joud see oli selle naga mittemil-
le. Väga võis. Tehtused pöidud ku-
li soodsad: umbes 6 protsenti kogu
Läänes eestlastest olid laiali pila-
tud — algusest pealest kabele, hil-
jem viiele maale — paigutustena. kel-
lele ar. (võimad) tarnevõrgu kee-
re täpselt ei tea ümber 2000. Seega
ühe Rootsi keesmise linna elanike
arv. Kirjanike oli pagulise tolmud
hoppis suures hõlts, teinud 20-
30 protsenti senistest kirjanike ar-
vust. Seetõttu puudus aga igasuguse
ne meesajadik aial ja puudus or-
ganisatsioon, mis oleks hoolitsemist
raamatute loomine ja levituse eest.
Kui kunagi kellelgi talus kord
kirjutada see, pealised eesti rahva
võitluses oma elamusest eest rahva-
na, oma keele ja meele eest, see
sellel küll raskesti oleks pühtine
algajele otseiselt, misda muide küs
Brassila ajaleht, misda "maailma
meesajadik" rahitakse.
Bernard Kangro pühitus vahetult
loo seoses oma juubeliläiniku "Pöid-
rud puu" väljandumiseks Karistada
nel ajal, kui sõda oli veel kauge-
Seda ilmus "Pöidrud puu" esimese
algupärase ilukirjandusliku teose-
ga "Pöidrud puu" 11. juunil 1945.
"Trükkimise aial" 200 eksemplari
ja kolme kuu pärast olid need tü-
dend, et hakkama naga oema. "Nii
kõrgele ning ilma seaduse-
is kellel me peame olema hakkama
etma edulust selle "eesti ime" tekki-
miseks, et laetusest ja mõn-
duest otse laetuse poole pöördul al-
lota ilimehe vahetamisest.
Edasi aga Berneri Kangro arve-
de vaatlemisele, kirjurguse la arves-
tas ainult eestlastele ilmuind hõl-
Jarg. lht. 2

Hüütelühingust Stockholmis korp. Sakala ruumes. Vasakul teeb kokkuvõtet revisor Her-
bert Iir, lava ääres loevad häält Erik Sergio ja pr. Toimre. (Foto: Lepper)

Koolireform teoorias ja praktikas Elav vaidlus kasvatuskõsimuse üle

Eesti Rahvusliku Liidu korraldusel toimus hommikupäeval 25. novembril Stockholmis Eesti Majas selgitus-
tuse roodi koolitajate kohta, millest roodi koolitajate kohta, millest järele ei vääda distipliini-
ja ideoloogiliste probleemide. Isekiigi pragraue pingine olukord roodi koolitajate palinole eest laetava
nemategile ränk peadumindist val-mistab, oli huvitaval viisil alati kinnemkond ilmuist, needes
oma nimesse otsejaid ja aimal paar laet-vanemast. Kõhju, et see külvavari aritus meie ilmuiste hulgas nii vähe-
vastatuna leidis.

Sinise, seadliku ja erapoole, pik-
ma ülevaate roodi roodi koolitajate
mil arengust käsitseva saajandi jook-
sil andis fil. kand. Viljar Naerik
See juba pikemat aega ühtas Rootsi
koolide peavaltituses (Skolöverstyrelsen). Viimast aial on ta olnud seg-
aial juba hõimodirektori, asutatakse
ülevaatele planeerimise büroo. Nü-
metatud büroo tegeleb üldriikliku
planeerimise, prognooside tegemise,
statistilise arvutuse ja analüüsde-
ga, ometi juba data-ajutemil.
Kuna juba talvise aasta sügis-
nõustel peale hakkab kehtima jär-
jekordne gümnaasiumi reform, mis
selle koolivõrgu muudab almal-
stratifikatsiooniks "gümnaasiumi-
laks", n.a. "gümnaasiumide" po-
pottus h. Kõrre põhjalikult jend
sellel aktuaalsel muudatusel.
Gümnaasium "71" on ühtsaga-
sadesse põhikooli (Grundskola) ja
talluile edasiipõlvit võimadev vi-
tatsitlik kabe. Kuni neljastatse õp-
peavast, millele ühe kättum al sa-
vad olemas senised veevõrdluse güm-
naasium, teoreetilise-praktiline kabe-
kool (Fackskola) ja puhtpraktiline
kutekool (Tjänsteskola). Viimase
maas oleks aimal kabevõrdluse ja
selle loopeeluse on täielik väljajõe ku-
tevõrdluse, kellele aga senised rohi-
ken õpetajad ka üliharitud oleks
simeid. Nii kujuneb obligatoorse
roodi kool ja juurde tuleb valide kü-
Jarg. lht. 2

4006 häält valimistel

Rootsi Eestlaste Eestluse ees-
induskoju üliühinimist oim ära
edalgel kokkutõttel 4006 häält,
Stockholmis soid enim häält sven
Hansson (215), Andre Käng (212),
Elmar Tõldepp (89), Voldemar
Kask (82), Abil Pae (81), Boris
Görman (63), Leo Kaupia (64),
Voldemar Kivimäe (52), Hans
Kauri (52), ja Alur Rehnas
(89).

Toonekured hääbumisel

ROFENHAAGEN — Taani ku-
nagine rahvuslik liid, toonekur-
kaskab välja suurem. Sada aastat
tagasi saahas igat aastal Taani um-
bus 18.000 toonekurge lastele suu-
reks rõõmuse. Nüüdunud aastal
tuli neid aga üle piiri Lääne-Sak-
saamaal vaid 70 paari.

Põhjust on süin mitmeid. Soode
kultuurimiste oim on kadunud ka
uud, koonad ja pühitised, mis mo-
dottavad toonekurgede töidu. Kül-
mad ja majad suvel viiekümne-
teol ja kuusikümneadelt aastalt
tehtasid noortele toonekurgelede
kõrgepõletikku, surmades neid massi-
selt. 8500-milliline teekond Ees-
troopas. Asutatakse on kurgudele
võetavaks. Ohtude hulka kuuluvad
gum elektrifitseeritud teadud, lülitat-
vaid talumõist ja majad, mis on
parandatud Eeptruse laigadele
aladele rohtuuturpade vastu võit-
vimeks.

Bernard Kangro ja Valde Uibopuu Eesti Kirjanike Koop-
eratiivi raamatulaos.

Lühiteated Ameerikast

- Hiljuti saanud multilinkijar ja president Kennedy ise Joseph Kennedy testamendi järele oli tal jätikliku vara umbes 100 miljardi väärtuses. Hiljuti rüütsuse näol ja 1 miljoni dollari väärtuses man-
easendil. Ta oli varem 200 mil-
joni ära jaganud perekonnaliik-
mele vahel.
- USA rahaministriumil Ulkide-
riks oma hõbedaravari, millest riik
senini müüis hõbedat alati turu-
naga, et kaitsta külbelõuvalt metali-
kale hõbedaks sulatamise eest. Res-
erve loodi aastal 1964. Kuna aga
pagan hõberaha enam küllal A-
meerikas ei ole, ei ole vajalik ka
enami hõbedat hinda madalam ho-
lida. Hõbedat kind on maailmatuul
võimad, aastalil müüel korral-
duvad, sest sellest metallist on
tekkinud puudus rohkelt tööstusliku
kasutamise lään.
- USA kultuursed olusind nu-
vemberikuu 11 miljardi 117 mil-
joni 37 tuhande dollarite, mis on
574.000 dollari võrra suurem
kui kultuuri mõõdukas aasta no-
vemberis.

Eesti Aretide Setti 58. aastapäeva tähistamiseks 27. nov. osavõttjad Eesti Majas Stockholmis. Koosviibimisel kõneles dotsent Argo Kõrvee oma esi-
muljeist ja arstideadustikest lähelepanekust Lääne- ja Põhja-Ameerikas. (EPL-foto Lepper)

